

**JER
NISTE ČULI
SVE!**

Zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

**ČETVRTAK / PETAK
22. / 23.11.2018.**

DMITRIJ KITAJENKO dirigent
IVETA APKALNA orgulje
EMA KREŠIĆ timpani

WAGNER / POULENC / PROKOFJEV

CRVENI CIKLUS

PLAVI CIKLUS

JER NISTE ČULI SVE!

ZAGREBAČKA FILHARMONIJA

DMITRIJ KITAJENKO dirigent

IVETA APKALNA orgulje

EMA KREŠIĆ timpani

RICHARD WAGNER

RIENZI, uvertira operi

12'

FRANCIS POULENC

KONCERT za orgulje, gudače i timpane u g-molu

22'

Andante - Allegro giocoso - Andante moderato -
Tempo allegro, molto agitato - Très calme: Lent -
Tempo de l'allegro initial - Tempo d'introduction:
Largo

SERGEJ PROKOFJEV

5. SIMFONIJA u B-duru, op. 100

46'

Andante

Allegro marcato

Adagio

Allegro giocoso

DMITRIJ KITAJENKO dirigent

Dmitrij Kitajenko jedan je od najvećih dirigenata današnjice. Redovito ravna prestižnim orkestrima u Europi, Americi i Aziji. Rođen je u Lenjigradu (danas St. Peterburg). Školovao se na znamenitoj Glazbenoj školi *Glinka* i na Konzervatoriju *Rimski-Korsakov*. Studij je nastavio s Lavom Ginzburgom u Moskvi te s Hansom Swarowskim i Karlom Österreicherom u Beču. Godine 1969. postaje laureatom na prvom Natjecanju *Herbert von Karajan* u Berlinu, nakon čega je angažiran kao prvi dirigent *Teatra Stanislavski* u Moskvi. Godine 1976. imenovan je šefom-dirigentom Moskovske filharmonije. Na toj poziciji ostaje sve do odlaska na Zapad 1990. godine. Snimio je više od 250 nosača zvuka s različitim orkestrima i solistima. Najvažnije snimke ostvario je s Moskovskom filharmonijom, Simfonijskim orkestrom Frankfurtskog radija, Bergenskom filharmonijom i Danskim nacionalnim orkestrom. Osobito je važna njegova dugogodišnja suradnja s Orkestrom *Gürzenich* iz Kölna, čiji je i počasni dirigent, a s kojim je snimio sve simfonije Šostakoviča, Prokofjeva, Rahmanjinova

i Čajkovskog. Te snimke, osim što su osvojile brojne nagrade, smatraju se danas referentnim standardom. U ožujku 2015. primio je Nagradu za životno djelo ICMA-e (*International Classical Music Award*).

“Dodjeljujući ovu nagradu maestru Dmitriju Kitajenku, nagrađujemo dirigenta s dugačkom listom prvorazrednih snimki, ali povrh toga i izvanredne cjelokupne diskografije simfonija Šostakoviča, Prokofjeva, Skrjabinina i Čajkovskog. On je obilježio interpretacije tih djela kao nitko prije njega”, izjavio je predsjednik žirija za dodjelu te nagrade, Remy Franck.

Zagrebačka filharmonija, 7. siječnja 2018. godine, u suradnji sa svojim umjetničkim savjetnikom, maestrom Dmitrijem Kitajenkom, predstavila je nosač zvuka u izdanju prestižne diskografske kuće za klasičnu glazbu, Oehms Classics, što je rezultat sinergije i svojevrsna kruna suradnje Zagrebačke filharmonije i maestra Kitajenka. Ta suradnja ima i nastavak, novi nosač zvuka, izdan u srpnju 2018. Pod ravnanjem maestra Dmitrija Kitajenka, Zagrebačka filharmonija snimila je *Godišnja doba A. Glazunova* i *Serenadu za gudače P. I. Čajkovskog*.

JER NISTE ČULI SVE!

WAGNER / POULENC / PROKOFJEV

zf

IVETA APKALNA orgulje

Latvijska orguljašica **Iveta Apkalna** jedna je od vodećih svjetskih instrumentalistica današnjice, od 2017. titularna orguljašica na orguljama Radionice Johannesesa Klaisa u dvorani Elbphilharmonie u Hamburgu. Početkom 2017. održala je dvije svjetske premijere: *Triptychon und Spruch in memoriam Hans Henny Jahnn* Wolfganga Rihma s Elbphilharmonie-orkestrom NDR-a pod vodstvom Thomasa Hengelbrocka, kao i *ARCHE* Jörga Widmanna s Kentom Naganom i Državnom filharmonijom iz Hamburga. Nedavno je objavila svoj novi CD pod nazivom *Light & Dark*, prvi samostalni album snimljen na orguljama Klais u dvorani Elbphilharmonie za diskografsku kuću Berlin Classics.

Nastupala je s nizom vodećih svjetskih orkestrara, uključujući Berlinsku filharmoniju, Bavarski radijski simfonijski orkestar, Kraljevski Concertgebouw-orkestar iz Amsterdama, Filharmoniju Los Angelesa i orkestar Akademije Sveta Cecilija.

Suradivala je s renomiranim dirigentima kao što su Claudio Abbado, Mariss Jansons, Marek Janowski, Kent Nagano, Thomas Hengelbrock, Gustavo Dudamel, Sir Antonio Pappano i Andris Nelsons, gostujući na festivalima u Luzernu, Rheingau, dvorcu Ludwigsburg i Schleswig-Holsteinu. U srpnju 2018. debitirala je na festivalu BBC Proms u Royal Albert Hallu u Londonu. Od 2019. preuzet će mjesto rezidencijalne umjetnice u Konzerkirche, crkvenom prostoru prenamijenjenom u koncertnu dvoranu u Neubrandenburgu, u suradnji s Festivalom pokrajine Mecklenburg-Zapadno Pomorje.

Od koncertnih nastupa diljem svijeta svakako valja istaknuti izvedbe u nekim od najuglednijih europskih koncertnih prostora, kao i angažmane u najuglednijim kineskim koncertnim dvoranama kao što su Nacionalni centar izvedbenih umjetnosti u Pekingu te Simfonijska dvorana u Šangaju. U listopadu 2018. održala je premijerne nastupe na novim orguljama radionice Klais na otvorenju Nacionalnog umjetničkog centra u Kaohsiungu na Tajvanu.

U sezoni 2018./2019. održat će koncerte u Münchenu, Budimpešti, Luksemburgu, Amsterdamu, Parizu te u Musikverein u Beču na velikoj europskoj turneji zajedno sa Simfonijskim orkestrom Bavarskoga radija pod vodstvom Marissa Jansonsa. U povodu 100. obljetnice neovisnosti baltičkih država nastupit će uz Konzerhausorchester iz Berlina u Vilniusu, Rigi, Tallinnu i Berlinu. Očekuje ju i debitantski nastup u Walt Disney Hallu u Los Angelesu.

Tijekom čitave karijere gradila je izvanrednu međunarodnu reputaciju osvajanjem prestižnih glazbenih nagrada i natjecanja. U ožujku 2018. dodijeljena joj je GMA - najprestižnija latvijska glazbena nagrada u kategorijama Glazbenik godine i Koncert godine. Nakon što joj je latvijsko Ministarstvo kulture dodijelilo Nagradu za izvrsnost u kulturi 2015. godine, imenovana je kulturnom veleposlanicom Latvije.

Iste godine primila je i Nagradu za najboljeg izvođača na dodjeli nagrada ECHO Klassik, kao prva orguljašica koja je stekla to priznanje. Godine 2008. njemačko-francuska televizijska kuća ARTE snimila je o njoj dokumentarni film *Ples s orguljama*. Godine 2003. osvojila je prvu nagradu, kao i četiri posebne nagrade Međunarodnog natjecanja *M. Tariverdiev* u Kalinjingradu u Rusiji, a 2002. primila je prestižnu nagradu *Johann Sebastian Bach*. Studirala je klavir i orgulje na Latvijskoj muzičkoj akademiji *J. Vītols* nakon čega se usavršavala na Guildhall School of Music and Drama u Londonu, kao i na Državnom sveučilištu za glazbu i izvedbene umjetnosti u Stuttgartu.

Posvećena je suvremenoj glazbi te izvodi djela skladatelja kao što su Naji Hakim, Ēriks Ešņvalds, Arturs Maskats i Thierry Escaich. U sklopu velike europske turneje u jesen 2017. u suradnji s Concertgebouw-orkestrom iz Amsterdama priredila je praizvedbu skladbe *Multiversum* Pétera Eötvösa. Pod skladateljevim ravnanjem uz Philharmonia-orkestar ponovit će izvedbu te skladbe u veljači 2019. u Southbank Centreu u Londonu. U neposrednoj budućnosti očekuju je i nove svjetske premijere djela Pascala Dusapina, Philipa Glassa te Pēterisa Vaska.

Rođena u Rēzekneu u Latviji, trenutačno živi između Berlina i Rige.

EMA KREŠIĆ timpani

Ema Krešić rođena je u Rijeci 1967. godine. Završila je Muzičku akademiju u Zagrebu, diplomiravši najprije na Odsjeku za teoriju glazbe, a potom je postala prva studentica udaraljki na tek osnovanom Odjelu za udaraljke Muzičke akademije u Zagrebu, diplomiravši 1990. godine.

Suradivala je s brojnim orkestrima i ansamblima u Zagrebu. S udaraljkaškim kvartetom Igora Lešnika *Supercussion*, nastupala je diljem Hrvatske i u inozemstvu, a ansambl je snimio i nosač zvuka pod nazivom *Five quartets*.

Članica Zagrebačke filharmonije postala je 1991. godine, s kojom je od tad više puta i solistički nastupala.

JER NISTE ČULI SVE!

JER NISTE ČULI SVE!

RICHARD WAGNER

Uvertira operi *Rienzi*

Operu *Rienzi*, *posljednji rimski tribun* **Richard Wagner** (1813. - 1883.) skladao je između kolovoza 1838. i studenog 1840. godine, tijekom putovanja koja su ga u to vrijeme vodila širom Europe.

Rienzi je treća skladateljeva dovršena opera, započeta nakon što je prema vlastitu svjedočanstvu napustio rad na komičnoj operi *Männerlist größer als Frauenlist* prema priči iz *Tisuću i jedne noći*. Temelji se na *bestselleru* engleskoga pisca Edwarda Bulwer-Lyttona, kojega je Wagner pročitao ljeta 1837. godine.

Pripada tradiciji francuske "velike opere" koju je razvio njemački skladatelj s pariškom adresom Giacomo Meyerbeer, zbog čega se Hans von Bülow kasnije našalio kako je "*Rienzi* najbolja Meyerbeerova opera". Wagner se, naime, nadao da će djelo uprizoriti u Pariškoj operi; otuda ambiciozni povijesni predložak, čak pet činova, brojne masovne scene, baletni prizori, opsežne arije i dvopjevi. Djelo je naposljetku premijerno predstavljeno u Dresdenu 20. listopada 1842. godine.

Iako se danas rijetko izvodi, *Rienzi* je bio prvi veliki uspjeh Wagnerove karijere. Bez obzira što ju je kasnije odbacio kao "grijev mladosti" (zbog čega je na festivalu u Bayreuthu po prvi put predstavljena istom 2013. godine), opera je tijekom 19. stoljeća nastavila život ne samo u Dresdenu, nego i u drugim vodećim opernim kućama Europe.

Uvertira operi se, pak, zadržala na repertoaru mnogih orkestara i nakon što je opera nestala sa scene, a i sam Wagner ravnao je njezinim koncertnim izvedbama. Otvara je zov trube koji u III. činu postaje ratnički signal obitelji Colonna, spori dio temelji se na Rienzijevoj molitvi s početku V. čina, a djelo zaključuje vojnički marš.

FRANCIS POULENC

Koncert za orgulje, timpane i gudače u g-molu

Princeza de Polignac ili Winnaretta Singer - nasljednica bogatstva stvorenog proizvodnjom šivaćih mašina, popularnih "singerica", entuzijastična Amerikanka koja je udajom postala pripadnica francuskoga plemstva, naručila je ovo djelo, praižvedeno u njezinu pariškom salonu 16. prosinca 1938. godine, s Mauriceom Durufléom za orguljama i Nadiom Boulanger za dirigentskim pultom.

Djelo je **Francis Poulenc** (1899. - 1963.), međutim, započeo još četiri godine ranije, kad se po prvi put javila ideja o skladbi za orgulje i manji orkestar s lakom solističkom dionicom koju će moći izvoditi i sama princeza. Jean François bio je prvi skladatelj koji je primio narudžbu, ali je po njegovu odbijanju ona prosljeđena na Poulenca.

Od jednostavne orguljske dionice ubrzo se odustalo, jer je novo djelo bilo najambicioznije kojega je do toga trenutka Poulenc zamislio. "Nije to zabavni Poulenc iz Koncerta za dva klavira", pisao je Nadiji Boulanger 1936. godine, "već više Poulenc na putu u samostan...", želeći na taj način apostrofirati ozbiljnost skladateljskoga prosede.

Tragična automobilska nesreća i smrt prijatelja, mladoga glazbenog kritičara i skladatelja Pierre-

Octavea Ferrounda, značajno je utjecala na skladatelja, ali i na djelo koje je spomenute 1936. već bilo gotovo zaključeno, ali je zbog toga nesretnog događaja, zajedno s autorom, prošlo "religioznu preobrazbu".

Potkraj 1938. Poulenc je napokon mogao pisati svojoj pokroviteljici: "Draga princezo, da, *napokon* ćete dobiti svoj koncert, *napokon* koje odzvanja u meni zadovoljstvom zbog mira kojega sada osjećam prema svojoj savjesti, ali čak i više prema svojoj umjetničkoj savjesti, jer je djelo sada doista *au point* - nikad, otkad skladam, nisam doživio toliko poteškoća u pronalaženju prave izražajnosti".

Prva javna izvedba odigrala se lipnja 1939. godine u Salle Gaveau u Parizu pod ravnanjem Rogera Désormièrea. "Koliko si mi nedostajala na premijeri", pisao je Poulenc Nadiji Boulanger. "Désormière je u potpunosti kompetentan, ali samo Bog zna koliko je mojoj glazbi nedostajalo srca i lirike što ih ti posjeduješ". "Lirski impuls cijelo je vrijeme u prvome planu", potvrđuje i engleski glazbeni pisac i orguljaš David Gammie. "Zlatna nit melodije protkana je cjelokupnim ostvarenjem".

Malo prije smrti de Polignac je otpisala svomemu štićeniku, želeći mu zahvaliti na sreći koju joj je podario svojim ostvarenjem. Sjećanja na Koncert sažela je u nekoliko jednostavnih riječi: "Njegova produbljena ljepota, poput duha, prati me i dandanas".

SERGEJ PROKOFJEV

5. simfonija u B-duru, op. 100

“Kad je izbio Drugi svjetski rat, osjećao sam da svatko mora dati svoj ulog, pa sam počeo skladati pjesme i marševe za prvu liniju fronte. No uskoro su događaji poprimili mnogo veće i dalekosežnije razmjere, pa su zahtijevali i veće ‘slikarsko platno’... Naposlijetku, skladao sam Petu simfoniju, na kojoj sam radio nekoliko godina, bilježeći teme u posebnu kajdanku. Uvijek sam radio na taj način, i to je vjerojatno razlog da sam skladao takvom brzinom. Cjelokupna partitura Pete napisana je u jednom mjesecu ljeta 1944. Još jedan mjesec trebao mi je da je orkestriram, a u međuvremenu sam pisao partituru za Eisensteinov film *Ivan Grozni*... Peta simfonija za mene je vrlo važna kompozicija, jer označava moj povratak simfonijskoj formi nakon mnogih godina. Smatram je kulminacijom dugog razdoblja vlastita kreativnog života. Skladao sam je kao simfoniju koja veliča ljudsku dušu... kao himnu slobodnome i sretnom Čovjeku, himnu njegovoj snazi, njegovu čistom i plemenitom duhu. Ne može se reći da sam ovu temu odabrao slučajno; ona je rođena u meni i tražila je da se izrazi”, riječi su **Sergeja Prokofjeva** (1891. - 1953.) o petom od sedam simfonijskih ostvarenja.

Skladatelj Dmitrij Kabalevski prisjeća se boravka u kampu sovjetskih skladatelja smještenom u mjestu Ivanovo istočno od Moskve (u koji su bili izmješteni mnogi “sovjetski” skladatelji, među njima i D. Šostakovič, A. Hačaturjan i dr.), te u kojemu je - 26. kolovoza 1944. - Prokofjev u klavirskom izvodu svojim

kolegama po prvi puta u javnosti predstavio novu, Petu simfoniju. Prema njegovu sjećanju, sve prisutne duboko se dojmilo novo djelo i od srca su čestitali autoru. Ostalo je zabilježeno da je i Prokofjev bio vidno zadovoljan, smatrajući Petu jednom od svojih najboljih kompozicija.

Peta simfonija praižvedena je 13. siječnja 1945. u Velikoj dvorani Moskovskog konzervatorija; Državnim orkestrom SSSR-a ravnao je autor. O nesvakidašnjim okolnostima u prigodi izvedbe ostalo je svjedočenje pijanista Svjatoslava Richtera. Kada je Prokofjev zauzeo mjesto za pultom, tišina je zavladała dvoranom. Odjednom su zagrmjeli artiljerijski plotuni: Bio je to znak da je Crvena armija prešla Vislau na putu za Berlin; rat se bližio kraju. Skladateljev štapić stršao je visoko u zraku. Prokofjev je sačekao da se kanonada stiša, a potom je započeo izvedbu. “Bilo je nečeg vrlo znakovitog u tome - nečeg simboličnog. Bilo je to kao da smo svi - zajedno s Prokofjevom - dosegli neku vrstu zajedničke prekretnice”, zaključio je Richter.

I danas se mnogi spore oko tumačenja na početku teksta citiranih autorovih rečenica: Je li posrijedi iskreno Prokofjevljevo svjedočanstvo ili samo “službeno objašnjenje” sovjetskoj vlasti, i što li doista “veliča” Peta simfonija? Odgovori su bili različiti, a svatko je u Petoj vidio ono što je želio: Istok odraz vojnoga trijumfa pretočen u glazbu, Zapad pak - često i danas - skladateljev otpor sovjetskom režimu.

Ipak, zašto jednostavno ne vjerovati autoru, kada kaže da je Peta “himna slobodnom i sretnom Čovjeku”? Nastala kao izraz njegove osobne potrebe, Peta je subjektivna umjetnička izjava pojedinca o jednom temeljnom, općeljudskom pitanju: Je li išta ostalo humano i može li uopće biti ljudi - “slobodnih i sretnih”, nakon kataklizme. Peta simfonija, čini se, daje potvrdni odgovor... ili barem ulijeva nadu da je neka naša “zajednička prekretnica”, kako reče Richter, uvijek moguća.

Priprema i realizacija tekstova
G.A.D. PRODUKCIJA
www.gad.hr

VIOLINE I. Sidonija Lebar, koncertna majstorica, Dunja Bontek**, Kornelija Balaž, Ivan Finta, Saša Borčić Reba, Mario Bratković, Lovorka Moslavac, Neven Manzoni, Teodora Sucala Matei, Saki Kodama, Martina Sačer Pavlin, Alina Gubajdullina, Davide Albanese, Odette Cavaliere, Lana Adamović, Marija Bašić

VIOLINE II. Ana Paula Knapić Franković*, Darko Franković**, Val Bakrač, Sergii Vilchynskiy, Vlatka Pecić Juranić, Josip Novosel, Ivo Jukić, Margareta Ugrin, Iva Kralj, Vera Kurova, Sandra Bingula Nožica, Tomislav Ištok, Branimir Vagroš, Krešimir Bratković

VIOLE Lucija Brnadić*, Hiwote Tadesse**, Krešimir Ferenčina**, Pavla Kovač, Aleksandar Jakopanec, Lovorka Abramović Šoljan, Tvrtko Pavlin, Asja Frank Perčić, Maja Pinterić Šibl, Marko Otmačić, Igor Košutić, Miroslav Mrzović

VIOLONČELI Smiljan Mrčela*, Zita Varga**, Vinko Rucner**, Martina Pavlin, Oliver Đorđević, Romana Rucner, Miljenko Šajfar, Tajana Bešić, Dora Kuzmin Maković, Jurica Mrčela

KONTRABASI Mimi Marjanović Gonski*, Antal Papp**, Darko Krešić*, Ilin Dime Dimovski, Dubravko Palanović, Borna Dejanović, Tihomir Novak, Franjo Zvonar

FLAUTE Ana Batinica*, Matea Škarić Janković

PICCOLO Dani Bošnjak

OBOE Zoltan Hornyanszky*, Katarina Grubić

ENGLESKI ROG Vittoria Palumbo

KLARINETI Davor Reba*, Rude Mimica, Dunja Paprić

BAS KLARINET Ratko Vojtek

FAGOTI Ivica Gašparović, Vasko Lukas

KONTRAFAGOT Aleksandar Čolić

ROGOVI Viktor Kirčenkov*, Daniel Molnar, Lenart Istenič, Nikola Jarki

TRUBE Tomica Rukljica*, Marin Zokić*, Dario Cepić, Mario Lončar

TROMBONI Antonio Janković*, Marin Rabadan, Ivan Mučić

TUBA Krunoslav Babić

TIMPANI Tomislav Kovačić*

UDARALJKE Leonardo Losciale, Renato Palatinuš, Janko Adamek, Julija Furek, Francesco Mazzoleni

GLASOVIR Filip Fak

HARFA Mirjam Lučev-Debanić*

NADZORNIK ORKESTRA Davor Capković

* vođe dionica / ** zamjenici vođa dionica

Zagrebačka filharmonija zadržava pravo izmjene programa.

**JER
NISTE ČULI
SVE!**

Zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

PETAK / 30.11.2018.
KONCERTNA DVORANA LISINSKI

FRÉDÉRIC CHASLIN dirigent
OREST SHOURGOT violina
MEEHAE RYO violončelo

JOHANNES BRAHMS
GUSTAV MAHLER

Blagajna Zagrebačke filharmonije • www.ulaznice.hr • www.zgf.hr

PLAVI CIKLUS

Grad Zagreb

**WIENER
OSIGURANJE**
WIENER INSURANCE GROUP

BCC
ROVING

PEUGEOT

ULAZNICE.HR
ULAZNICE IZ OBLASTI

Jutarnji LIST

Zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

FILHARMONIJSKI BAL

30. PROSINCA 2018. • 20:30 / LISINSKI

Dočekajmo
NOVU na balu iz snova!

Blagajna Zagrebačke filharmonije • www.ulaznice.hr • www.zgf.hr

Grad Zagreb

PARTNERI U OFF CIKLUSU

MEDIJSKI PARTNERI

JutarnjiLIST **START**

VIJENAC

Zagreb
moj grad

SPONZORI

WIENER
OSIGURANJE
VIENNA INSURANCE GROUP

BCC
SERVICES

ULAZNICE.HR
VAŠE MJESTO U PRVOM REDU

CVIJEĆE Izabel

SLUŽBENO VOZILO

DRUŠTVO PRIJATELJA ZAGREBAČKE FILHARMONIJE

poziva članove i one koji se žele učlaniti, na mjesečno druženje u *Hrvatski glazbeni zavod* 4. prosinca 2018. s početkom u 20 sati na promociju knjige književnice **VERE GRGAC**, koja će promovirati svoju knjigu **MALE RIEČI KE ČUDE VELIJU**

Za Društvo Anđelko Ramušćak, predsjednik

Izdavač: Zagrebačka filharmonija
Za izdavača: Mirko Boch, ravnatelj
Urednik: Ivan Lozić
Korektura: Ana Marić
Oblikovanje i grafička priprema:
G.A.D. PRODUKCIJA d.o.o.
Tisak: Printera Grupa d.o.o.
Cijena: 5 kuna

www.zgf.hr